

Ed. 206. Frumvarp til laga [187. mál]

um breytingu á lögum nr. 75 14 september 1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.

(Lagt fyrir Alþingi á 107. löggjafarþingi 1984.)

1. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 30. gr. laganna:

1. Í stað „25 000 kr.“ og „50 000 kr.“ í 1. málsl. 2. tl. B-liðs 1. mgr. komi: 31 250 kr. og 62 500 kr.
2. Í stað „20 000 kr.“ og „40 000 kr.“ í 2. málsl. 4. tl. B-liðs 1. mgr. komi: 25 000 kr. og 50 000 kr.

3. Í stað „140 kr.“ í 1. másl. 1. mgr. 1. tl. C-liðs 1. mgr. komi: 180 kr.
4. Í stað „25 500 kr.“ í 1. másl. 1. mgr. 3. tl. C-liðs 1. mgr. komi: 31 880 kr.
5. Í stað „15 600 kr.“ í 2. másl. 4. tl. C-liðs 1. mgr. komi: 19 500 kr.
6. Í stað „3 370 kr.“ í 2. másl. 3. tl. D-liðs 1. mgr. komi: 4 210 kr.
7. Í stað „127 500 kr.“ og „255 000 kr.“ í 1. másl. 1. mgr. 1. tl. E-liðs 1. mgr. komi: 159 380 kr. og 318 760 kr.
8. Í stað „500 kr.“ í 1. mgr. 2. tl. E-liðs 1. mgr. komi: 630 kr.
9. Í stað „28 000 kr.“ í 3. másl. 2. mgr. komi: 35 000 kr.
10. Í stað „4 000 000 kr.“ og „8 000 000 kr.“ í 3. másl. 3. mgr. komi: 5 000 000 kr. og 10 000 000 kr.

2. gr.

Í stað „36 000 kr.“ í 41. gr. laganna komi: 45 000 kr.

3. gr.

1. mgr. 67. gr. laganna orðist svo:

Tekjuskatt manna, sem skattskyldir eru skv. 1. gr. og hafa verið heimilisfastir hér á landi allt tekjuárið, skal reikna af tekjuskattsstofni þeirra skv. 1. og 3. tl. 62. gr. í þremur þrepum sem hér segir:

1. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns sem ekki er yfir 200 000 kr. skal reikna 20%. Sé tekjuskattsstofn annars hjóna, sem skattlagt er samkvæmt ákvæðum 63. gr., lægri en 200 000 kr. skal þó hækka þetta tekjumark hjá hinum makanum um þá upphæð sem á skortir að tekjuskattsstofn þess fyrrgreinda nái 200 000 kr. en þó ekki um hærri upphæð en 100 000 kr.
 2. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns sem umfram er það tekjumark sem nefnt er í 1. þrepi en ekki er yfir 400 000 kr. skal reikna 31%.
 3. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns sem er umfram 400 000 kr. skal reikna 44%.
- Frá þannig reiknuðum tekjuskatti skal síðan dreginn persónuafsláttur skv. 68. gr. Sú fjárhæð, sem þannig fæst, telst tekjuskattur ársins.

4. gr.

1. mgr. 68. gr. laganna orðist svo:

Persónuafsláttur manna, sem um ræðir í 1. mgr. 67. gr., skal vera 35 000 kr.

5. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 1. mgr. 69. gr. laganna:

1. Í stað „6 000 kr.“ og „9 000 kr.“ í 2. másl. 1. mgr. komi: 7 500 kr. og 11 250 kr.
2. Í stað „12 000 kr.“ í 3. másl. 1. mgr. komi: 15 000 kr.
3. Í stað „6 000 kr.“ í 4. másl. 1. mgr. komi: 7 500 kr.

6. gr.

Í stað „250 000 kr.“ og „500 000 kr.“ í 2. másl. 78. gr. laganna komi: 312 500 kr. og 625 000 kr.

7. gr.

Í stað „780 000 kr.“ í 83. gr. laganna komi: 975 000 kr.

8. gr.

121. gr. laganna orðist svo:

Skylt er að hækka eða lækka fjárhæðir, sem um ræðir í 2. og 4. tl. B-liðs, 1., 3. og 4. tl. C-liðs, 3. tl. D-liðs og 1. og 2. tl. E-liðs 1. mgr. 30. gr., 2. og 3. mgr. 30. gr., 41. gr., 1. mgr. 67. gr., 68. gr., 69. gr., 78. gr. og 83. gr., í samræmi við skattvísitölu sem ákveðin skal í fjárlögum ár hvert, í fyrsta sinn í fjárlögum fyrir árið 1986.

9. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og skulu koma til framkvæmda við álagningu tekju- og eignarskatts á árinu 1985 vegna tekna ársins 1984 og eigna í lok þessa árs.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í samkomulagi stjórnarflokkanna frá 7. sept. s. l. er gert ráð fyrir afnámi tekjuskatts í áföngum af almennum launatekjum. Er það í samræmi við þingsályktunartillögu um þetta efni sem samþykkt var á Alþingi s. l. vor. Í fyrrgreindu samkomulagi er ákveðið að fyrsti áfangi komi til framkvæmda við álagningu tekjuskatts 1985. Er í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 1985 við það miðað að þessi fyrsti áfangi nemi um 600 millj. kr. og að skattar verði sem þessu nemur lægri en verða myndi að óbreyttri skattbyrði milli árána 1984 og 1985, reiknaðri sem hlutfall af tekjum greiðsluárs. Þessu frumvarpi er ætlað að koma þessum markmiðum til framkvæmda.

Í fjárlagafrumvarpi er gengið út frá því að meðaltekjur á mann hækki um 22% milli árána 1983 og 1984 og um 11,4% milli árána 1984 og 1985. Í ljósi breyttra forsendna liggja nú fyrir nýjar áætlanir Þjóðhagsstofnunar um tekjuþróun og er þar gert ráð fyrir því að meðalhækkun tekna verði sú sama milli árána 1983/84 og 1984/85 eða því sem næst 25% í báðum tilvikum. Skattbyrði 1985 yrði því sú sama og 1984 ef skattvísitala væri nú hækkuð um 25%. Breytingar á fjárhæðum í lögum um tekju- og eignarskatt samkvæmt þessu frumvarpi eru að megninu til grundvallaðar á slíkri hækkingu skattvísitölu. Lækkingu skattbyrði er náð með þeim frávikum frá þessari meginreglu sem hér verður lýst:

1. Öll skatthlutföll í skattstiga eru lækkuð, en þó mest það fyrsta. Samhliða eru þó skattþrep þrengd nokkuð í þeim tilgangi að beina lækkingu skatta einkum að hinum tekjulægstu.
2. Hvað hjón snertir er það nýmæli að ónýttur hluti neðsta skattþreps hjá hinu tekjulægra hjóna er millifærður til hins makans (en þó ekki hærri upphæð en 100 þús. kr.) og lengist neðsta skattþrep hans sem þessu nemur en á kostnað miðþrepsins. Er þetta gert til þess að draga nokkuð úr þeim mismun sem er milli samanlagðra skatta hjóna með hliðstæðar heildartekjur eftir því hvernig tekjuöflun skiptist milli hjónanna innbyrðis.
3. Persónuafsláttur er ekki hækkaður til fulls í samræmi við hækkingu skattvísitölu um 25%. Er þetta gert til þess að ná þeim markmiðum sem að er stefnt með ákvæðum í lið 1 og 2.

Tölulega er gerð tillaga um svofellt skattkerfi og er samanburður sýndur við núverandi álagningarkerfi, hækkað með skattvísitölu um 25%:

Skattstigi:	Óbreytt skattbyrði	Frumvarp þetta
Tekjuskattsstofn (þús. kr.)	<212,5 23%	<200 20%
„	212,5—425 32%	200—400 31%
„	>425 45%	>400 44%
Persónuafsláttur	36 875 kr.	35 000 kr.

Aðrar upphæðir álagningarkerfisins hækka um 25% frá álagningu 1984 eins og fyrr er getið, svo sem upphæðir barnabóta, skattfrelismörk eignarskatts og hámark ýmissa frádráttarliða.

Samhliða þessu frumvarpi verður lagt fram stjórnarfrumvarp um þá breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga að upphæðir afsláttar til útsvars hækki um 25% frá síðustu álagningu. Er þetta nauðsynlegt þar eð bein vísun til hækkunar skattvísitölu fyrir árið 1985 hverfur með samþykkt þessa frumvarps. Enn fremur er nauðsynlegt að breyta lögum um Framkvæmdasjóð aldraðra af sömu ástæðu. Þá er gert ráð fyrir að lög um sjúkratryggingagjald verði framlengd svo og lög um barnabótaauka sem sett voru á síðasta þingi. Verði upphæðir í þessum lögum hækkaðar um 25% í samræmi við skattvísitölu.

Eins og að ofan greinir er sérstakt ákvæði í tillögu þessari til þess að draga að nokkru úr þeim mismun sem er á sköttum hjóna eftir því hvernig tekjur skiptast á milli þeirra. Að óbreyttu skattkerfi getur þessi munur orðið mestur 80 300 kr. (við álagningu 1985) og yrði sá hámarksmunur nánast óbreyttur samkvæmt skattstiga þessa frumvarps en án umrædds sérákvæðis. Samkvæmt þessu ákvæði er ónýttur hluti af fyrsta skattþrepi millifærður á milli hjóna en þó aldrei meira en 100 þús. kr. Þessu verður best lýst með dæmi:

Hjón hafa tekjuskattsstofnana 150 og 650 þús. kr. Tekjulægri makinn á þá ónotaðar 50 þús. kr. af fyrsta þrepi sem færast yfir til hins makans. Hjá honum nær þá fyrsta þrep yfir 250 þús. kr. tekjubil í stað 200 þús. kr. og greiðir hann 20% af þessum tekjum. Á hinn bóginn er þessi millifærsla ekki látin hafa áhrif á skil miðprósentunnar og þeirrar hæstu, þ. e. a. s. tekjuhærri makinn greiðir 31% skatt af tekjunum á bilinu 250—400 þús. kr. og 44% af öllum tekjum yfir 400 þús. kr. Þessi hjón hagnast því um 11% af 50 þús. kr. eða 5 500 kr. á þessu ákvæði. Mestur verður slíkur ábati 11 þús. kr.

Kostnaður við þetta millifærsluákvæði nemur um 200 millj. kr. og er hann hluti þeirrar lækkunar skatta um 600 millj. kr. sem frumvarp þetta stefnir að.

Samkvæmt tillögu þessari lækka skattar undantekningarlaust hjá öllum að undanskildum rúmum tug framteljenda með mjög lágar tekjur en nokkurn eignarskatt. Geta skattar hækkað hjá þessum mönnum um allt að lækkun persónuafsláttar er nemur 1875 kr.

Eftirfarandi töflur gefa yfirlit yfir áhrif skattalækkunar samkvæmt þessu frumvarpi.

1. Skattfrelismörk tekjuskatts, þ. e. a. s. þau tekjumörk þar sem viðkomandi gjaldandi, sem einungis hefur fastan frádrátt, byrjar að greiða tekjuskatt við álagningu 1985. Miðað er við upphæð tekna 1984 í þús. kr. Hjá hjónum eru þessi skattfrelismörk miðuð við samanlagðar tekjur beggja.

	Óbreytt skattbyrði	Frumvarp þetta
Hjón: annað aflar allra tekna	322,5	369,2
Hjón: jöfn tekjuskipting	356,2	388,9
Einhleypingar	195,3	210,0
Einstæðir foreldrar	221,6	236,6

Hér koma að nokkru fram áhrif ákvæðisins um millifærslu skattþreps milli hjóna: Skattfrelismörk hjóna með eina fyrirvinnu hækka meira en þeirra sem bæði aflu tekna.

2. Meðallækkun á álögðum tekjuskatti (að frádrögnum afslætti) hjá helstu flokkum gjaldenda.

Hjón samtals	17,1%
Hjón: annar makinn með meira en ¼ tekna	17,4%
Hjón: báðir makar með meira en ¼ tekna	16,7%
Einhleypingar	18,3%
Einstæðir foreldrar	18,6%

Hjónum er hér skipt í tvo álíka stóra hópa eftir tekjuskiptingu þeirra. Annars vegar er um að ræða þau hjón þar sem annar makinn hefur a. m. k. ¼ hluta af heildartekjum beggja en hjá hinum hópnnum er minni munur á tekjum. Sést hér að skattar lækka öllu meira hjá fyrrgreinda hjónahópnum en þeim síðarnefnda eins og að er stefnt. Jafnframt sýnir þessi tafla að tekjuskattur einhleyptra og einstæðra foreldra lækkar hlutfallslega öllu meira en hjóna þannig að fyrrgreind jöfnun á skattlagningu hjóna er ekki gerð á kostnað þeirra hópa framteljenda.

3. Fjöldaskipting gjaldenda eftir lækkun á skattbyrði. (Skattalækkun sem hlutfall af tekjum 1984.)

Hjón samtals		
Lækkun yfir 2%	10 400	hjón
Lækkun 1 til 2%	21 700	„
Lækkun undir 1%	17 300	„
Einhleypingar		
Lækkun yfir 1%	13 000	einstaklingar
Lækkun 0,5 til 1%	19 300	„
Lækkun undir 0,5%	36 000	„
Einstæðir foreldrar		
Lækkun yfir 1%	950	einstaklingar
Lækkun 0,5 til 1%	2 700	„
Lækkun undir 0,5%	1 900	„